

KENNARASAMBAND
ÍSLANDS

Nefndasvið Alþingis
Allsherjar og menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 24. ágúst 2016

Efni: Umsögn Kennarasambands Íslands um frumvarp til laga um námslán og námsstyrki, þingskjal 1373 – 794. mál.

Eftirfarandi er umsögn Kennarasambands Íslands (KÍ) um frumvarp til laga um námslán og námsstyrki, þingskjal 1373 – 794. mál. Athugasemdir KÍ skiptast í tvennt, annars vegar almennar athugasemdir og hins vegar athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Almennar athugasemdir

KÍ telur ýmislegt í frumvarpi til laga um námslán og námsstyrki vera til bóta miðað við gildandi lög um LÍN. KÍ vill nefna sérstaklega beina námsstyrki sem munu án efa koma námsmönnum til góða, og eru þeir auk þess í samræmi við námsaðstoðarfyrirkomulagið á hinum Norðurlöndunum, og einnig er það tvímælalaust í þágu hagsmuna námsmanna að hækka framfærsluviðmið í 100%.

KÍ er hins vegar þeirrar skoðunar að margt í frumvarpinu orki tvímælis þegar meginmarkmið sjóðsins er haft í huga. Hér má nefna áform um að stytta námsaðstoð úr átta árum í sjö ár, að námsaðstoð verði skert frá og með 50 ára aldri og felld niður til einstaklinga sem eru orðnir 60 ára, að námsmenn greiði lán upp fyrir 67 ára aldur, að hætt verði að tekjutengja endurgreiðslur, að vextir verði hækkaðir á námslánum og að þau beri vexti frá fyrsta lántökudegi. Að þessu leyti virðist sem meiri áhersla sé lögð á að tryggja hagsmuni LÍN gagnvart námsmönnum heldur en að skapa tækifæri til náms án tillits til efnahags.

KÍ saknar þess að frumvarpið feli ekki í sér greiningu á stöðu einstakra hópa námsmanna sem fá námsaðstoð frá sjóðnum og að hvaða leyti þær breytingar sem stefnt er að með frumvarpinu munu tryggja framfærsluþörf og stöðu námsmanna betur en áður miðað við hlutverk og markmið sjóðsins, bæði á meðan námi stendur og eftir að því er lokið.

KÍ telur ennfremur ríkar ástæður vera til þess að gerður verði heildstæður samanburður á fyrirkomulagi námsaðstoðar hér á landi og á hinum Norðurlöndunum, bæði samkvæmt núgildandi kerfi LÍN og einnig samkvæmt þeim breytingum sem stefnt er að með þessu frumvarpi.

KÍ telur óviðunandi eins og gert er í frumvarpinu að horfa bara í sumum greinum til fyrirkomulags námsaðstoðar á hinum Norðurlöndunum og þá einkum atriða sem falla vel að þeim breytingum sem stefnt er að með þessu frumvarpi en horfa fram hjá öðrum atriðum sem skipta líka miklu máli fyrir heildarmyndina, svo sem tegundir námsaðstoðar sem eru veittar, hámarksupphæðir á ári og á heildarnámstíma, hlutfall námsmanna sem taka líka námslán, niðurfelling á lánum þegar námsmenn ljúka námi á tilsettum tíma, áhrif tekna námsmanna á námsaðstoð (frítekjumörk), endurgreiðslur

námslána og áhrif vaxta, lántökugjalda og tekna námsmanna á endurgreiðslur, hlutfall námsaðstoðar af árslaunum tiltekinna hópa á vinnumarkaði og greining á stöðu einstakra hópa námsmanna sem fá námsaðstoð og að hvaða leyti einstaka tegundir hennar tryggja framfærsluþörf og stöðu námsmanna, bæði á meðan námi stendur og eftir að því er lokið.

KÍ telur mjög mikilvægt að farið verði í þá greiningarvinnu sem bent er á hér að ofan og að niðurstöður hennar verði fylgiskjal með frumvarpinu. Ljóst er nái frumvarpið fram að ganga í óbreyttri mynd mun það sérstaklega gagnast þeim sem eru efnameiri og/eða njóta stuðnings t.d. í því formi að geta búið í leigulausu húsnæði enda gæti sá hópur mögulega þegið námsstyrki án þess að þurfa að taka námslán. Að því er varðar þann hóp sem er ekki eins vel settur hvað þetta varðar þá er líklegt að áfallnir vextir og verðbætur verði svo háir að þrátt fyrir námsstyrki muni hið nýja kerfi koma fjárhagslega verr út fyrir þá en lán samkvæmt núverandi kerfi.

Til viðbótar við framangreindar athugasemdir má bæta að eðlilegt væri að fella niður ábyrgðir á gömlum námslánnum svo allir séu eins settir að því er varðar ábyrgðir námslána, óháð því hvenær námslán hefur verið tekið.

Athugasemdir KÍ við einstakar greinar frumvarps um námslán og námsstyrki. Þingskjal 1373 — 794. mál.

Athugasemdir við einstakar greinar eru settar þannig fram að undirstrikuð eru þau atriði sem KÍ telur ástæðu til að gera athugasemdir við og eru athugasemdir settar fram í tölusettum liðum fyrir neðan þær.

Frumvarp til laga um námslán og námsstyrki. (Lagt fyrir Alþingi á 145. löggjafarþingi 2015–2016.)

I. KAFLI **Markmið. Aðstoðarhæft nám.**

1. gr.

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja þeim sem falla undir lög þessi tækifæri til náms án tillits til efnahags.

Lánaþjófur íslenskra námsmanna veitir námsaðstoð í formi námsstyrkja og námslána, sbr. ákvæði III. kafla. Námslán eru annars vegar lán til framfærslu og hins vegar lán fyrir skólagjöldum. Námslán teljast ekki neytendalán samkvæmt lögum um neytendalán.

2. gr.

Aðstoðarhæft nám.

Námsaðstoð er veitt til náms sem lýkur með prófgráðu á háskólastigi við viðurkennda háskóla á Íslandi, sbr. ákvæði laga um háskóla.

Námsaðstoð er veitt til náms sem lýkur með prófgráðu á háskólastigi við viðurkennda háskóla erlendis sem uppfylla sambærilegar kröfur og gerðar eru til háskóla á Íslandi, sbr. 1. mgr.

Lánaþjófur íslenskra námsmanna er heimilt samkvæmt nánari fyrirætlun í úthlutunarreglum að veita námsaðstoð til sérnáms sem uppfyllir að minnsta kosti skilyrði 20. gr. laga um framhaldsskóla, nr. 92/2008, enda sé sambærilegt nám ekki í boði á háskólastigi hér á landi.

Sjóðnum er heimilt samkvæmt nánari fyrirætlun í úthlutunarreglum að veita námsaðstoð til náms á framhaldsskólastigi sem leiðir til starfsréttindaprófs eða annarra skilgreindra námsloka sem miðast við tiltekin störf, sbr. lög um framhaldsskóla, enda sé sambærilegt nám ekki í boði á háskólastigi hér á landi.

Sjóðnum er samkvæmt nánari fyrirmælum í úthlutunarreglum heimilt að veita einstaklingum 23 ára og eldri námsaðstoð til aðfaranáms, allt að 60 FEIN-einingum, sé námið skipulagt af viðurkenndum háskóla á Íslandi skv. 4. mgr. 19. gr. laga um háskóla, nr. 63/2006.

Nám á framhaldsskólastigi sem leiðir til stúdentsprófs er ekki aðstoðarhæft hjá sjóðnum.

Nám sem er skipulagt samhliða vinnu er ekki aðstoðarhæft hjá sjóðnum.

Athugasemdir KÍ við 2. gr.:

1. KÍ bendir á að Ríkisendurskoðun hefur gert í skýrslum sínum um LÍN athugasemdir við lánveitingar sjóðsins til þeirra sem stunda frumgreinanám. Þær brjóta gegn jafnræði námsmanna þar sem almennt framhaldsskólanám til stúdentsprófs eða sambærilegs prófs er ekki lánshæft. Í þessu frumvarpi er áfram gert ráð fyrir að frumgreinanemendur njóti meiri réttinda en almennir framhaldsskólanemendur sem margir hverjir geta þó verið á svipuðum aldri og í svipaðri aðstöðu og þeir. KÍ leggur áherslu á að staða þessara hópa námsmanna verði jöfnuð og að kveðið verði á um í frumvarpinu um námsaðstoð til handa þeim framhaldsskólanemendum sem eru í námi til stúdentsprófs.
2. KÍ sér engin rök hníga til þess að nám sem er skipulagt samhliða vinnu eigi ekki að vera aðstoðarhæft hjá sjóðnum eins og verið hefur. Rökin sem koma fram í frumvarpinu í athugasemdum um 2. gr. fyrir því að nemendur í aðfaranámi falli undir aðstoðarhæft nám eru að þeir „eru yfirleitt virkir á vinnumarkaði og líklegir til að hafa fjárhagslegar skuldbindingar og eiga erfitt að með að láta af vinnu og fara í nám sem ekki væri aðstoðarhæft“. KÍ telur að sömu rök gildi líka um þá sem fara í nám sem er skipulagt samhliða vinnu, og að jafnræði eigi að vera með þessum hópum. KÍ leggur áherslu á að nám sem er skipulagt samhliða vinnu verði aðstoðarhæft hjá sjóðnum eins og verið hefur.

3. gr.

Mat á aðstoðarhæfu námi.

Stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna metur hvort nám telst aðstoðarhæft. Ef stjórn telur vafa leika á aðstoðarhæfi náms erlendis skal leita umsagnar Enic/Naric-upplýsingaskrifstofunnar á Íslandi. Heimilt er við mat á aðstoðarhæfi náms á Íslandi að leita umsagnar Menntamálastofnunar eða annars þar til bærð aðila.

II. KAFLI

Réttur til námsaðstoðar.

4. gr.

Almenn skilyrði.

Rétt á námsaðstoð eiga þeir sem uppfylla eftirfarandi almenn skilyrði ásamt skilyrðum í 5., 6. eða 7. gr.:

1. stunda aðstoðarhæft nám, sbr. 2. gr.,
2. eru fjárráða,
3. eru yngri en 60 ára,
4. uppfylla kröfur um lágmarksnámsframvindu samkvæmt úthlutunarreglum,
5. eru ekki í vanskilum við Lánasjóð íslenskra námsmanna og sjóðurinn ekki þurft að afskrifa lán gagnvart viðkomandi,
6. þiggja ekki námsaðstoð frá öðru ríki vegna lánshæfs náms,
7. uppfylla aðrar kröfur sem lög þessi gera til veitingar námsaðstoðar.

Athugasemdir KÍ við 4. gr.:

1. KÍ leggst gegn áformum um að fella niður námsaðstoð til einstaklinga sem eru 60 ára og eldri. KÍ bendir á að með þessu er verið að skerða möguleika þeirra sem lenda t.d. í þeim aðstæðum að þurfa að afla sér nýrrar menntunar eða uppfæra menntun sína vegna breytinga á störfum og vinnumarkaði. KÍ telur einnig að áform um að skerða námsaðstoð til þeirra sem eru eldri en 60 ára séu ekki í samræmi við þá þróun að fólk er lengur virkt á vinnumarkaði og stefnu um að lífeyristökualdur taki mið af þessu. Auk þess felst í því mismunun eftir aldri fólks en slík mismunun er óheimil sbr. stjórnarskrána þar sem kveðið er á um að „[a]llir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernis,

uppruna, kynþáttar, litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti. “ Þá kemur fram í 14. gr. Mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. lög nr. 62/1994, að „[r]éttindi þau og frelsi, sem lýst er í samningi þessum, skulu tryggð án nokkurs manngreinarálits, svo sem vegna kynferðis, kynþáttar, litarháttar, tungu, trúarbragða, stjórnmála- eða annarra skoðana, þjóðernis eða þjóðfélagsstöðu, tengsla við þjóðernisminni hluta, eigna, uppruna eða annarrar stöðu. “

2. Vardandi kröfur um lágmarksnámsframvindu þá leggur KÍ áherslu á að þær verði ekki hertar miðað við núverandi reglur.
3. KÍ bendir á að afskrifa getur þurft lán vegna alvarlegra áfalla sem einstaklingar geta orðið fyrir í lífi sínu sem kollvarpa öllum áætlunum þeirra, sem geta leitt til tekjutaps og jafnvel gjaldþrots. KÍ leggur áherslu á að skilyrðin fyrir veitingu námsaðstoðar verði ekki hert miðað við gildandi reglur og að skoða þurfi aðstæður þeirra einstaklinga hverju sinni sem sækja um námsaðstoð en sjóðurinn hefur einhverra hluta vegna áður þurft að afskrifa lán viðkomandi.

5. gr.

Réttur til aðstoðar vegna náms á Íslandi.

Rétt á námsaðstoð vegna náms á Íslandi á námsmaður sem uppfyllir almenn skilyrði 4. gr. ásamt því að uppfylla eitt eftirtalinna skilyrða:

1. er íslenskur ríkisborgari eða öðlast íslenskan ríkisborgararétt á því missiri sem sótt er um námsaðstoð vegna,
2. er norrænn ríkisborgari og heimilisfastur hér á landi,
3. er ríkisborgari EES-ríkis að uppfylltum eftirtöldum skilyrðum:
 - a. námsmaður er launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur og heldur áfram vinnu hér á landi meðan á námi stendur,
 - b. námsmaður heldur stöðu sinni sem launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur á grundvelli eftirfarandi:
 1. námsmaður hefur áður verið launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur á Íslandi og það er sambandi á milli vinnu hans á Íslandi og þess náms sem hann velur sér, eða
 2. námsmaður hefur verið launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur á Íslandi en þarf að endurmennta sig sökum atvinnuleysis vegna sérstakra aðstæðna á atvinnumarkaði,
4. er barn ríkisborgara skv. 1.–3. tölul. sem er að auki launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur hér á landi og námsmaðurinn er búsettur á Íslandi,
5. er annar aðstandandi en barn ríkisborgara skv. 1.–3. tölul. sem er að auki launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur hér á landi og námsmaðurinn er á framfæri hans,
6. er erlendur ríkisborgari og er í hjúskap eða hefur um tveggja ára skeið verið í skráðri sambúð með íslenskum ríkisborgara og hefur átt lögheimili á Íslandi að lágmarki þrjú ár af síðastliðnum fimm árum áður en nám hefst,
7. er EES- eða EFTA-borgari og hefur dvalið löglega hér á landi samfelld í fimm ár og á rétt til ótímabundinnar dvalar hérlendis,
8. hefur dvalarleyfi hér á landi sem flóttamaður,
9. hefur búsetuleyfi hér á landi.

6. gr.

Réttur til aðstoðar vegna náms á Evrópska efnahagssvæðinu.

Rétt á námsaðstoð vegna náms á Evrópska efnahagssvæðinu, að undanskildu Íslandi, á námsmaður sem uppfyllir almenn skilyrði 4. gr. ásamt því að uppfylla eitthvert eftirtalinna skilyrða:

1. er íslenskur ríkisborgari sem uppfyllir eitt af skilyrðum 1.–4. tölul. 7. gr.,
2. er ríkisborgari EES-ríkis sem uppfyllir skilyrði 3. tölul. 5. gr.,
3. er aðstandandi ríkisborgara EES-ríkis sem uppfyllir skilyrði 4. eða 5. tölul. 5. gr.

7. gr.

Réttur til aðstoðar vegna náms utan Evrópska efnahagssvæðisins.

Rétt á námsaðstoð vegna náms utan Evrópska efnahagssvæðisins á námsmaður sem uppfyllir almenn skilyrði skv. 4. gr. ásamt einhverju skilyrða 6. gr. og til viðbótar eitt af eftirtöldum skilyrðum:

1. hefur búið á Íslandi í þrjú ár samanlagt á samfelldu tíu ára tímabili,
2. hefur gengið í skóla á Íslandi í að minnsta kosti þrjú ár,

3. á maka, börn eða foreldra sem búa á Íslandi meðan námsmaður er í námi,
4. hefur að öðru leyti sterk tengsl við Ísland sambærileg framangreindu að mati Lánasjóðs íslenskra námsmanna og að auki staðfesta færni í íslensku.

III. KAFLI

Fyrirkomulag námsaðstoðar.

8. gr.

Umsókn um námsaðstoð.

Námsmaður skal sækja um námsaðstoð innan umsóknarfrests sem kveðið er á um í úthlutunarreglum. Í umsókn skal tilgreint hvort sótt sé um námsstyrk, námslán til framfærslu eða námslán fyrir skólagjöldum. Umsókn skulu fylgja allar þær upplýsingar sem Lánasjóður íslenskra námsmanna telur máli skipta við veitingu námsaðstoðar.

9. gr.

Hámark námsaðstoðar, áhrifaldurs og takmörkun vegna launaðs náms.

Námsaðstoð er veitt að hámarki til 420 ECTS-eininga óháð námsferli.

Námsaðstoð, sem veitt er einstaklingum sem verða 51 árs á því almanaksári sem aðstoðin er veitt, skal vera 90% af hefðbundinni námsaðstoð samkvæmt þessum lögum, hvort heldur sem er í formi námsstyrks eða námsláns. Fyrir hvert viðbótaraldursár einstaklings á bilinu 52–59 ára lækkar hlutfall námsaðstoðar með sama hætti um 10 prósentustig þannig að sá sem er 52 ára fær 80% af námsaðstoð, sá sem er 53 ára fær 70% af námsaðstoð og svo framvegis til 59 ára aldurs þar sem hlutfall námsaðstoðar er 10%. Nánar skal mælt fyrir um framkvæmd þessa í úthlutunarreglum.

Heimilt er að mæla fyrir um takmörkun námsaðstoðar í úthlutunarreglum ef nám er launað.

Athugasemdir KÍ við 9. gr.:

1. KÍ leggst gegn því að hámark námsaðstoðar verði skorin niður úr 480 ECTS- einingum í 420 ECTS-einingar og telur að þessi ráðstöfun muni koma sérstaklega hart niður á námsmönnum í doktorsnámi.
2. KÍ leggst gegn áformum um að skerða námsaðstoð til einstaklinga sem verða 51 árs á því almanaksári sem aðstoðin er veitt og áfram hlutfallslega vegna hækkandi aldurs. KÍ bendir á að með þessu er verið að skerða möguleika þeirra sem lenda t.d. í þeim aðstæðum að þurfa að afla sér nýrrar menntunar eða uppfæra menntun sína vegna breytinga á störfum og vinnumarkaði. KÍ telur einnig að áform um að skerða námsaðstoð til þeirra sem eru eldri en 50 ára séu ekki í samræmi við þá þróun að fólk er lengur virkt á vinnumarkaði og stefnu um að lífeyristökualdur taki mið af þessu. KÍ lítur svo á að slík mismunun eftir aldri sé ólögmat samanber rök að ofan í athugasemdum við 4. gr.
3. Varðandi heimild til að takmarka námsaðstoð ef nám er launað þá leggur KÍ mikla áherslu á að gætt verði meðalhófs og að reglur séu ekki íþyngjandi.

10. gr.

Kröfur um námsframvindu, undanþágur frá þeim og vaxtastyrkur.

Námsaðstoð skal ekki veitt nema námsframvinda sé eðlileg. Í úthlutunarreglum skal mælt fyrir um hvað teljist full námsframvinda og hvað teljist lágmarksnámsframvinda til þess að fá námsaðstoð. Fjárhæð námsaðstoðar, bæði námsstyrks og námslána, lækkar í réttu hlutfalli við námsárangur frá fullri námsframvindu að lágmarksnámsframvindu.

Veita má undanþágu frá kröfum um lágmarksnámsframvindu ef námsmanni er illmögulegt að mati Lánasjóðs íslenskra námsmanna að stunda nám með eðlilegri námsframvindu vegna örorku, framfærslu maka eða barna, alvarlegra veikinda, barneigna, eða vegna þess að honum stendur tímabundið ekki til boða fullt nám samkvæmt skipulagi skóla eða af öðrum sambærilegum ástæðum. Nánar skal mælt fyrir um framkvæmd þessa í úthlutunarreglum.

Námsmaður fær greiddan vaxtastyrk sem ætlaður er til að bæta honum fjármagnskostnað vegna námsaðstoðar til framfærslu í samræmi við veitta námsaðstoð. Styrkurinn greiðist við útborgun námsaðstoðar til framfærslu og skal ákvarðaður í úthlutunarreglum hvers skólaárs.

Athugasemdir KÍ við 10. gr.:

1. KÍ leggur áherslu á að kröfur um lágmarksnámsframvindu verði ekki hertar miðað við núverandi reglur.

11. gr.

Námsstyrkur.

Námsstyrkur til framfærslu á skólaári er 65.000 kr. á mánuði miðað við fulla námsframvindu, sbr. 10. gr. Fjárhæð styrks tekur breytingum fyrir upphaf hvers skólaárs í réttu hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs næstliðins almanaksárs fyrir viðkomandi skólaár. Fjárhæðin skal birt í úthlutunarreglum og vera óbreytt alla mánuði skólaársins.

Námsstyrkur er greiddur í lok missiris að uppfylltum námsframvindukröfum og eftir að tilskildu vottorði um námsframvindu hefur verið skilað.

Námsstyrkur er veittur í níu mánuði á hverju skólaári og skiptist jafnt á haust- og vormissiri eða jafnt á haust-, vetrar- og vormissiri þegar um fjórðungaskóla er að ræða. Heimilt er í úthlutunarreglum að mæla fyrir um að námsstyrkur sé veittur í allt að þrjá mánuði til viðbótar vegna náms á sumarmissiri sem uppfyllir nánari skilyrði úthlutunarreglna.

Námsstyrkur hvers námsmanns er veittur að hámarki í 45 mánuði óháð því hvort veittur er fullur styrkur á hverju missiri eða hlutfallslegur, sbr. 10. gr., og eingöngu í þeim mánuðum sem nám er stundað, sbr. 3. mgr. og nánari ákvæði í úthlutunarreglum.

Athugasemdir KÍ við 11. gr.:

1. KÍ leggur áherslu á að námsstyrkur sé veittur í það minnsta til átta ára sem jafngildir 480 ECTS-einingum, óháð námsferli.

12. gr.

Almenn skilyrði og hámark námslána.

Námslán eru annars vegar framfærslulán og hins vegar lán fyrir skólagjöldum. Lánasjóði íslenskra námsmanna er heimilt að setja það skilyrði fyrir veitingu námsláns að lántaki leggi fram viðunandi tryggingar að mati sjóðsins teljist hann ekki tryggur lántaki samkvæmt nánari fyrirætlun í úthlutunarreglum.

Samanlögð heildarfjárhæð námslána sem sjóðurinn lánar hverjum einstaklingi til framfærslu og skólagjalda má að hámarki vera 15 milljónir króna.

Lántaki skal undirrita skuldabréf við hverja lántöku og er sjóðnum heimilt að hafa skuldabréf í rafrænu formi og með rafrænni undirskrift eða annarri fullnægjandi auðkenningu.

Sjóðnum er heimilt að innheimta lántökugjöld af veittum lánum.

Athugasemdir KÍ við 12. gr.:

1. KÍ telur mjög óljóst hvað átt er við með „viðunandi tryggingum“, og er þörf á að skýra þetta atriði betur.
2. KÍ leggst gegn því að sett sé þak á heildarlán hvers námsmanns hjá sjóðnum. Fram kemur í athugasemdum í frumvarpinu við 12. gr. að hlutfall þeirra sem eru með hærri námslán en 15 m.kr. er um 2% af heildinni, og að þetta hámark á heildarlán sem hér er lagt til að taka upp muni hafa takmörkuð áhrif. KÍ telur að hámarkið muni þvert á móti hafa mjög íþyngjandi áhrif á stöðu þeirra námsmanna sem hér um ræðir. Þá er mikilvægt að námsmenn eigi kost á doktorsnámi og á námi erlendis, sér í lagi ef viðkomandi nám er ekki í boði á Íslandi. Svo lágt þak gæti leitt til þess að námsmenn geti ekki klárað nám sitt vegna skólagjalda.
3. KÍ bendir á að áform um að lántaki undirriti nýtt skuldabréf við hverja lántöku muni leiða til þess að lántaki greiði hærri lántökugjöld fyrir vikið miðað við núverandi fyrirkomulag. KÍ gagnrýnir þessi áform.

13. gr.

Lán til framfærslu.

Framfærslulán samkvæmt lögum þessum taka mið af framfærsluþörf meðan á námi stendur eins og mælt er fyrir um í úthlutunarreglum fyrir hvert skólaár. Heimilt er að taka tillit til fjölskyldustærðar, búsetu, tekna og fleiri atriða sem kunna að hafa áhrif á fjárhagsstöðu námsmanns.

Veittan námsstyrk skv. 11. gr. skal draga frá upphæð láns til framfærslu. Lán til framfærslu eru veitt að uppfylltum námsframvindukröfum og eftir að tilskildu vottorði um námsframvindu hefur verið skilað.

Athugasemdir KÍ við 13. gr.:

1. KÍ telur ekki rétt að draga námsstyrk frá framfærslunni heldur eigi að fara með námsstyrk og framfærslunni sem tvær aðskildar og óháðar tegundir af námsaðstoð.
2. KÍ leggur áherslu á að kröfur um lágmarksnámsframvindu verði ekki hertar miðað við núverandi reglur.

14. gr.

Lán fyrir skólagjöldum.

Lánasjóði íslenskra námsmanna er heimilt að veita lán fyrir skólagjöldum. Í úthlutunarreglum skal nánar mælt fyrir um veitingu skólagjaldalána, svo sem hvað telst til skólagjalda, skilyrði fyrir útgreiðslu skólagjaldalána, lækkun fjárhæðar skólagjaldalána vegna tekna eða styrkja, hámarkslán fyrir skólagjöldum á hverju skólaári, hámark skólagjaldalána á hvern lánataka og hvort hámark skuli vera mismunandi eftir námslöndum og námsgráðum.

Skólagjaldalán eru veitt að uppfylltum námsframvindukröfum og eftir að tilskildu vottorði um námsframvindu hefur verið skilað.

Heimilt er að greiða út skólagjaldalán fyrir fram, þ.e. áður en námsframvinda liggur fyrir, fyrir eitt missiri við upphaf námstímabils til annarra námsmanna en fyrsta árs nema. Slík útgreiðsla er þó bundin því skilyrði að námsframvindukröfur verði uppfylltar á viðkomandi missiri, en að því marki sem námsframvindukröfur verða ekki uppfylltar er um ofgreitt lán að ræða.

Athugasemdir KÍ við 14. gr.:

1. KÍ leggur áherslu á að lánveitingar sjóðsins til námsmanna fyrir skólagjöldum nægi námsmönnum til greiðslu þeirra.
2. KÍ leggur áherslu á að kröfur um lágmarksnámsframvindu verði ekki hertar miðað við núverandi reglur.

15. gr.

Ofgreidd námsaðstoð.

Nú fær lán taki ofgreidda námsaðstoð samkvæmt lögum þessum og reglum Lánasjóðs íslenskra námsmanna vegna rangra upplýsinga eða af öðrum ástæðum og er þá sjóðnum heimilt að innheimta ofgreidda upphæð með vöxtum í samræmi við ákvörðun Seðlabanka Íslands um almenna vexti af óverðtryggðum lánnum frá þeim degi þegar greiðslan fór fram og til þess tíma þegar innheimta má dráttarvexti af vanskilum samkvæmt almennum reglum.

IV. KAFLI

Lánakjör og endurgreiðslur námslána.

16. gr.

Lánakjör.

Námslán skulu verðtryggð. Verðtryggingin er miðuð við breytingar á vísitölu neysluverðs, sbr. lög um vísitölu neysluverðs. Verðtryggingin reiknast frá fyrsta degi næsta mánaðar eftir að lán er veitt.

Vextir af lánnum Lánasjóðs íslenskra námsmanna fyrir hvert skólaár skulu vera 2,5% að viðbættu álagi sem jafngildir væntum afföllum af endurgreiðslu námslána. Álag skal ákveðið í úthlutunarreglum hvers árs. Námslán bera vexti frá þeim degi þegar lán er greitt út til námsmanns og skulu vextir greiddir á sömu gjalddögum og afborganir.

Athugasemdir KÍ við 16. gr.:

1. KÍ leggst gegn því að festa í sessi eins og hér er lagt til, 40 ára verðtryggð jafngreiðslulán. KÍ telur þetta vera á skjön við áform stjórnvalda um að draga úr vægi verðtryggingar sem hafa mikinn hljómgrunn í samfélaginu.
2. KÍ leggst gegn því að vextir á lánnum séu hækkadir og að bætt sé við álagi á lán vegna mögulegra affalla af endurgreiðslum námslána.

3. KÍ leggst gegn því að námslán beri vexti frá fyrsta lántökudegi, og telur að lánin eigi að vera vaxtalaus fram að því að afborganir hefjast, eins og verið hefur.

17. gr.

Endurgreiðslur.

Endurgreiðslur námslána hefjast einu ári eftir námslok. Námslok teljast frá þeim tíma þegar námsmaður hættir að þiggja námslán frá Lánasjóði íslenskra námsmanna, en stjórn sjóðsins úrskurðar um vafatilfelli. Námsmaður getur sótt um að fresta námslokum allt að fimm ár ef hann heldur áfram aðstodarhæfu námi eftir að hann hættir að þiggja námslán.

Endurgreiðslutími námslána er almennt 40 ár en þó skal námslán ávallt vera að fullu greitt á því ári þegar lántaki nær 67 ára aldri. Þegar styttri tími en 40 ár eru til þess tíma að lántaki verði 67 ára skal endurgreiðslutími taka mið af því að lánið verði að fullu greitt við 67 ára aldur, þ.e. með því að draga lífaldur við upphaf endurgreiðslu frá 67 ára aldri.

Námslán skulu endurgreidd sem jafngreiðslulán með mánaðarlegum endurgreiðslum. Vextir skulu reiknaðir fyrir allan lánstímann en þeim síðan skipt niður ásamt afborgunum af höfuðstól í jafnháar fjárhæðir á hvern gjalddaga. Fjárhæð hvers gjalddaga breytist með vísitölu neysluverðs frá grunnvísitölu lánsins. Samkvæmt því skal lánþegi greiða viðbót við hverja greiðslu sem svarar til breytingar sem hverju sinni hefur orðið frá grunnvísitölustigi fram til gildandi vísitölustigs hvers gjalddaga.

Endurgreiðslur námslána samkvæmt framangreindu skulu greiddar mánaðarlega fyrsta hvers mánaðar. Heimilt er að innheimta í einu lagi á hverjum gjalddaga endurgreiðslur vegna allra skuldabréfa lántaka. Lántaka ber að greiða kostnað sem hlýst af innheimtu hverrar greiðslu og ofgreiðslu skv. 15. gr.

Lántaka er heimilt að greiða lán örur en mælt er fyrir um í lögum þessum án aukins kostnaðar.

Verði veruleg vanskil á endurgreiðslu námsláns er heimilt að fella öll útgefin skuldabréf lántaka í gjalddaga.

Endurgreiðslur eru aðfararhæfar án undangengins dóms eða sáttar ef um vanskil er að ræða. Sama gildir um eftirstöðvar skuldar sem felld hefur verið í gjalddaga.

Nánar skal mælt fyrir um framkvæmd þessarar greinar í úthlutunarreglum.

Athugasemdir KÍ við 17. gr.:

1. KÍ leggst gegn því að endurgreiðslur hefjist einu ári eftir námslok og leggur áherslu á að endurgreiðslutími hefjist tveimur árum eftir að námi er lokið, eins og verið hefur.
2. KÍ leggst gegn því að námslán eigi að vera að fullu greidd við 67 ára aldur. Hér er um að ræða mjög íþyngjandi breytingar fyrir þá sem hefja nám seint á ævinni sem munu leiða til hærri endurgreiðslubyrði þeirra. Einnig er um að ræða mjög íþyngjandi breytingar fyrir einstaklinga sem hafa lágar tekjur eftir að námi er lokið.
3. KÍ leggst gegn því að afnumin verði tekjutenging endurgreiðslna námslána, og að námslán beri vexti frá fyrsta lántökudegi og að vextir á lánnum séu hækkaðir. Hér er um að ræða mjög íþyngjandi breytingar fyrir þá sem hefja nám seint á ævinni sem munu leiða til hærri endurgreiðslubyrði þeirra sem og fyrir tekjulága einstaklinga. KÍ telur að tengja eigi endurgreiðslur af lánnum við tekjur einstaklinga, að lánin eigi að vera vaxtalaus fram að því að afborganir hefjast og að lánin beri lága vexti, eins og verið hefur.
4. Varðandi áformaða heimild til að innheimta í einu lagi á hverjum gjalddaga endurgreiðslur vegna allra skuldabréfa lántaka, þá vísar KÍ til 3. lið athugasemda sinna við 12. gr.

18. gr.

Frestun endurgreiðslu.

Lánasjóði íslenskra námsmanna er heimilt að fenginni umsókn að veita frest á endurgreiðslum námslána sem veitt eru samkvæmt lögum þessum í allt að 12 mánuði í senn vegna verulegra fjárhagserfiðleika af völdum náms, atvinnuleysis, veikinda, slyss, þungunar, umönnunar barna eða maka eða annarra sambærilegra aðstæðna sem koma skyndilega upp. Lántaki getur að hámarki fengið frestun á endurgreiðslum samkvæmt þessari málsgrein í 36 mánuði samanlagt.

Þá er heimilt að fresta allt að helmingi hvernar endurgreiðslu námslána sem veitt eru samkvæmt lögum þessum í allt að 60 mánuði vegna fyrstu kaupa lántaka á íbúðarhúsnæði.

Lántaki skal sækja um frest, sem felur í sér beiðni um skilmálabreytingu, eigi síðar en 30 dögum eftir fyrsta gjalddaga sem sótt er um frestun á. Varðandi frestun helmings endurgreiðslu vegna fyrstu kaupa á íbúðarhúsnæði skal umsókn hafa borist eigi síðar en einu ári eftir gerð kaupsamnings. Sá sem sækir um frestun skal veita þær upplýsingar sem sjóðurinn telur skipta máli.

Frestun endurgreiðslu er háð því skilyrði að undirrituð sé skilmálabreyting þess efnis að reiknuðum endurgreiðslum á frestímabilinu verði bætt við höfuðstól lánsins.

Endurgreiðslur námslána sem verða gjaldkræfar eftir að lántaki andast falla sjálfkrafa niður. Nánar skal mælt fyrir um framkvæmd þessarar greinar í úthlutunarreglum.

Athugasemdir KÍ við 18. gr.:

1. KÍ telur að við sérstakar aðstæður lántakenda þegar fyrrsjáanlegt er að útilokað verði að þeir geti staðið við skuldbindingar sínar verði sjóðnum heimilt að fella niður endurgreiðslur og afskrifa lán, í stað þess að veita frest á endurgreiðslum en þessi leið felur í sér aukna greiðslubyrði fyrir lántakendur.
2. KÍ telur áform um heimild til að fresta allt að helmingi hvernar endurgreiðslu námslána sem veitt eru samkvæmt lögum þessum í allt að 60 mánuði vegna fyrstu kaupa lántaka á íbúðarhúsnæði, engan veginn leysa vanda ungs fólks sem er að festa kaup á sinni fyrstu íbúð. Önnur úrræði verði að koma til. Greiðslubyrði námslána þeirra sem kynnu að nýta sér þennan möguleika myndi enda aukast umtalsvert að frestinum liðnum ef tekið er mið af þeim skilmálabreytingum sem gert er ráð fyrir að frestinin hafi í för með sér.
3. KÍ telur að verði heimild til frestunar að lögum þá eigi að fylgja henni heimild til þess að lán verði lengt um samsvarandi tíma svo greiðslubyrði hækki síður vegna frestunarinnar.
4. KÍ leggur mikla áherslu á að endurgreiðslur námslána sem verða gjaldkræfar eftir að lántaki andast falli sjálfkrafa niður gildi ennfremur um öll núverandi námslán. Því eins og segir í athugasemd við þessa grein frumvarpsins: „Þá er rétt að horfa til þess að námsláni er varið til menntunar tiltekins einstaklings og verður menntunin ekki skilin frá þeim sem hennar naut.“

19. gr.

Fyrningarfrestur.

Fyrningarfrestur kröfu vegna námslána er tíu ár og reiknast frá þeim degi þegar Lánasjóður íslenskra námsmanna gat fyrst átt rétt til efnda.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 165. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl., nr. 21/1991, um lengd fyrningarfrests og sérreglur þeirra ákvæða varðandi slit fyrningar eiga ekki við um námslán.

V. KAFLI

Lánasjóður íslenskra námsmanna. Málskotsnefnd.

20. gr.

Helstu verkefni.

Helstu verkefni Lánasjóðs íslenskra námsmanna eru:

1. að veita námsmönnum námsstyrki og námslán og annast innheimtu námslána,
2. að annast gagnasöfnun um þörf námsmanna á námslánnum og námsstyrkjum,
3. að leitast við að afla upplýsinga um námsskipan og námstíma skóla þar sem aðstoðarhæft nám er stundað,
4. að hafa eftirlit með árangri og ástundun þeirra sem njóta námsaðstoðar,
5. að annast útgáfustarfsemi og aðra kynningu á starfsemi sjóðsins.

21. gr.

Stjórn.

Ráðherra skipar stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna. Einn stjórnarmaður skal skipaður samkvæmt tilnefningu Stúdentaráðs Háskóla Íslands, einn samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra námsmanna erlendis, einn samkvæmt tilnefningu Bandalags íslenskra námsmanna, einn samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra framhaldsskólanema, einn samkvæmt tilnefningu ráðherra er fer með

fjárreiður ríkisins og þrír án tilnefningar og skal einn þeirra vera formaður stjórnar og annar varaformaður.

Stjórnin skal skipuð til tveggja ára í senn. Skipunartími fulltrúa ráðherra og ráðherra er fer með fjárreiður ríkisins skal þó takmarkaður við embættistíma þess ráðherra sem skipaði þá eða tilnefndi sitji hann skemur. Varamenn í stjórn sjóðsins skulu skipaðir með sama hætti og til jafnlangs tíma.

Verði atkvæði jöfn við afgreiðslu mála í stjórn sjóðsins sker atkvæði formanns úr.

Helstu verkefni stjórnar sjóðsins eru:

1. að móta áherslur í starfi sjóðsins,
2. að hafa eftirlit með starfsemi og fjárreiðum sjóðsins,
3. að gera tillögur til ráðherra að úthlutunarreglum, sbr. 2. mgr. 28. gr.,
4. að skera úr vafamálum er varða einstaka lántaka og öðrum málum með bókuðum

samþykktum. Ákvörðunum stjórnar varðandi málefni einstakra lántaka má vísa til málskotsnefndar, sbr. 23. gr., innan þriggja mánaða frá tilkynningu um ákvörðun.

Stjórn sjóðsins er heimilt að skipa undirnefndir úr hópi stjórnarmanna til að fjalla um einstök mál og gera tillögur fyrir stjórn sjóðsins.

Stjórn sjóðsins er heimilt að fela fjármálafyrirtækjum útborgun lána, innheimtu og aðra daglega afgreiðslu.

Bókhaldi skal haga samkvæmt leiðbeiningum Fjárslu ríkisins.

22. gr.

Framkvæmdastjóri.

Ráðherra skipar framkvæmdastjóra Lánasjóðs íslenskra námsmanna til fimm ára í senn að fengnum tillögum stjórnar sjóðsins. Kjararáð ákveður starfskjör framkvæmdastjóra. Framkvæmdastjóri ræður annað starfsfólk sjóðsins. Framkvæmdastjóri stýrir daglegum rekstri sjóðsins, sér um fjárreiður, reikningsskil og gerð fjárhagsáætlana og ber ábyrgð á að sjóðurinn starfi í samræmi við lög og stjórnvaldsfyrirmæli. Framkvæmdastjóri ber ábyrgð á því að rekstrarútgjöld og rekstrarafkoma sjóðsins sé í samræmi við fjárlög og að fjármunir hans séu nýttir á árangursríkan hátt. Framkvæmdastjóri framfylgir ákvörðunum stjórnar sjóðsins.

23. gr.

Málskotsnefnd.

Ráðherra skipar þrjú menn í málskotsnefnd og jafnmarga til vara til fjögurra ára í senn. Skulu nefndarmenn vera lögfræðingar. Formaður nefndarinnar og varamaður hans skulu fullnægja skilyrðum til að hljóta skipun í embætti héraðsdómara.

Nefndin sker úr um hvort ákvarðanir stjórnar Lánasjóðs íslenskra námsmanna varðandi málefni einstakra lántaka séu í samræmi við ákvæði laga og reglugerða. Nefndin getur staðfest, breytt eða fellt úr gildi ákvarðanir stjórnar.

Úrskurður nefndarinnar skal vera rökstuddur og verður honum ekki skotið til annarra stjórnvalda. Afl atkvæða ræður niðurstöðu nefndarinnar. Ráðherra setur nefndinni starfsreglur.

Að kröfu Lánasjóðs íslenskra námsmanna getur nefndin frestað réttaráhrifum úrskurðar síns geti hann haft í för með sér veruleg fjárhagsleg áhrif á sjóðinn eða ef málið snýr að mikilvægum lagalegum álitaefnum. Krafa þess efnis skal gerð eigi síðar en 20 dögum frá birtingu úrskurðar. Skal frestun á réttaráhrifum úrskurðar að auki vera bundin því skilyrði að stjórn sjóðsins beri málið undir dómstóla innan 60 daga frá frestun. Frestun réttaráhrifa úrskurðar fellur úr gildi ef mál er ekki höfðað innan 60 daga frestsins. Þegar mál hefur verið höfðað vegna úrskurðar málskotsnefndar er henni heimilt að fresta afgreiðslu sambærilegra mála, sem til meðferðar eru hjá nefndinni, þar til dómur gengur.

Um málsmeðferð að öðru leyti fer eftir stjórnslulögum.

VI. KAFLI
Ráðstöfunarfé, upplýsingagjöf o.fl.

24. gr.

Ráðstöfunarfé.

Ráðstöfunarfé Lánasjóðs íslenskra námsmanna er:

1. Endurgreiðslur námslána.

2. Ríkisframlag.

3. Lánsfé. Sjóðnum er þó ekki heimilt að taka lán með útgáfu og sölu á skuldabréfum og öðrum endurgreiðanlegum skuldaviðurkenningum til almennings.

Árlegur rekstrarkostnaður sjóðsins greiðist af ráðstöfunarfé sjóðsins og með lántökugjöldum, sbr. 12. gr.

Stjórn sjóðsins skal árlega samþykkja fjárhagsáætlanir fyrir sjóðinn á næsta almanaksári með sama hætti og aðrar ríkisstofnanir.

Ársreikningar sjóðsins skulu samþykktir af stjórn og endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun. Þeir skulu birtir í Stjórnartíðindum.

25. gr.

Upplýsingagjöf.

Umsækjendur um námsaðstoð eða lántakar sem leita með erindi til Lánasjóðs íslenskra námsmanna skulu veita þær upplýsingar sem sjóðurinn telur nauðsynlegar til afgreiðslu erindis þeirra. Verði breytingar á höfum viðkomandi eftir veitingu upplýsinga skal hann þegar í stað skýra sjóðnum frá þeim ef ætla má að þær hafi áhrif á ákvörðun um námsaðstoð eða afgreiðslu erindis. Heimilt er að fella niður námsaðstoð eða afturkalla afgreiðslu erindis sem byggðist á röngum eða villandi upplýsingum og endurheimta þá ofgreiðslu eða annan fjárhagsávinning sem viðkomandi fékk skv. 15. gr.

Innlendum skólum sem lög þessi taka til er skylt að láta sjóðnum í té nauðsynlega aðstoð við framkvæmd laganna, þar á meðal upplýsingar um framvindu náms umsækjenda.

Ríkisskattstjóra og öðrum opinberum aðilum er skylt að láta sjóðnum í té upplýsingar sem nauðsynlegar eru við framkvæmd laga þessara.

26. gr.

Þagnarskylda.

Starfsmenn Lánasjóðs íslenskra námsmanna, stjórnarmenn og aðilar sem fá upplýsingar frá sjóðnum í tengslum við hefðbundna starfsemi hans, svo sem verktakar, sérfræðingar eða starfsmenn Stjórnarráðsins, eru bundnir þagnarskyldu um einstaklingsbundnar upplýsingar sem leynt eiga að fara samkvæmt lögum eða eðli máls nema skylt sé að veita slíkar upplýsingar lögum samkvæmt eða dómari úrskurði um slíka skyldu. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

Þagnarskylda gildir þó ekki um upplýsingar sem nauðsynlegt er að veita á vettvangi þar sem þær geta orðið opinberar, svo sem vegna ágreinings fyrir dómstólum eða stjórnvöldum.

27. gr.

Staðgreiðsla og félagsgjöld.

Ákvæði laga um staðgreiðslu opinberra gjalda eiga ekki við um greiðslur námsaðstoðar.

Lánasjóði íslenskra námsmanna er heimilt, ef hagsmunasamtök námsmanna óska eftir, að draga félagsgjald frá námsláni enda komi ósk námsmanns þar að lútandi fram á lánsúmsókn.

Athugasemdir KÍ við 27. gr.:

1. KÍ telur að heimilt verði einnig að draga iðgjöld í lífeyrissjóð frá námsláni komi ósk námsmanns þar að lútandi fram á lánsúmsókn.

28. gr.

Reglugerðarheimild og reglur.

Ráðherra er heimilt að setja með reglugerð frekari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

Stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna gerir tillögur að úthlutunarreglum um útfærslu og

framkvæmd laga þessara sem staðfestar skulu af ráðherra eigi síðar en 1. apríl ár hvert.

Stjórn sjóðsins er heimilt að setja aðrar reglur um viðfangsefni sjóðsins eftir því sem ástæða er til. Sjóðurinn birtir slíkar reglur þannig að þær séu aðgengilegar almenningi, t.d. á vef sjóðsins.

VII. KAFLI Gildistaka og lagaskil.

29. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast gildi 1. ágúst 2016 og falla þá úr gildi lög um Lánasjóð íslenskra námsmanna, nr. 21/1992, með síðari breytingum.

Fyrmingarfrestur skv. 19. gr. á einnig við um námslán sem veitt voru fyrir gildistöku laga þessara.

Athugasemdir KÍ við 29. gr.:

1. KÍ telur útilokað að löggin geti tekið gildi frá 1. ágúst 2016 þar sem löggin yrðu afturvirk.

30. gr.

Endurgreiðsla námslána samkvæmt lögum þessum og eldri námslána.

Innheimta námslána sem veitt eru samkvæmt lögum þessum frestast ekki þótt lántaki endurgreiði einnig námslán sem veitt voru í tíð eldri laga, samkvæmt svokölluðum V-, T-, R- eða G-skuldabréfum.

Ef lánþegi skuldar fleiri en eitt námslán sem veitt voru í tíð eldri laga og eitt eða fleiri þeirra eru námslán sem veitt voru á árunum 1992–2004, svokölluð R-lán, skal endurgreiða R-lánin fyrst áður en önnur lán sem veitt voru í tíð eldri laga verða greidd. Skuldi lánþegi fleiri en eitt námslán sem veitt voru í tíð eldri laga, önnur en R-lán, skal hann fyrst endurgreiða elsta námslánið af þeim lánnum sem veitt voru í tíð eldri laga, þá næstelsta og svo framvegis þar til öll námslán sem veitt voru í tíð eldri laga hafa verið greidd.

Athugasemdir KÍ við 30. gr.:

1. KÍ telur mjög íþyngjandi fyrir lántaka að vera gert að greiða af eldri lánnum um leið og greitt af lánnum samkvæmt því fyrirkomulagi sem stefnt er að með þessu frumvarpi, sem felur fyrst og fremst í sér að tryggja hagsmuni sjóðsins en mun síður hagsmuni þeirra námsmanna sem fá námsaðstoð hjá sjóðnum enda yrðu vextir af eldri lánnum væntanlega lægri en af nýrri lánnum.

31. gr.

Skuldbreyting.

Þeir sem skulda námslán við gildistöku laga þessara geta óskað eftir því að breyta námslánnum sínum til samræmis við ákvæði laga þessara um lánakjör og endurgreiðslur. Skilyrði slíkrar skuldbreytingar er að umsækjandi sé ekki í vanskilum með námslán sín, að slík umsókn berist Lánasjóði íslenskra námsmanna fyrir 1. desember 2018 og að lánið sé tryggt á sambærilegan hátt og áður. Nánar skal mæla fyrir um framkvæmd þessa í úthlutunarreglum.

32. gr.

Viðbótarniðurfærslu eftirstöðva.

Lántakar sem skulda lán sem veitt voru í tíð eldri laga, samkvæmt svokölluðum V-, T-, R- eða G-skuldabréfum, og greiða aukaafborgun inn á eftirstöðvar námsláns síns eiga rétt til sérstakrar viðbótarniðurfærslu eftirstöðva. Þannig skal Lánasjóður íslenskra námsmanna veita 10.000 kr. viðbótarniðurfærslu á eftirstöðvum námsláns á móti hverjum 100.000 kr. sem lántaki greiðir í aukaafborgun. Aukaafborgun samkvæmt þessari grein, svo og viðbótarniðurfærslu, skal fyrst ráðstafað til greiðslu áfallinna vaxta, þá til greiðslu áfallinna verðbóta og síðan til greiðslu á höfuðstól. Réttur til þessarar viðbótarniðurfærslu vegna aukaafborgana inn á eftirstöðvar námslána gildir til 31. desember 2021. Veitt viðbótarniðurfærsla samkvæmt þessari grein telst ekki til skattskyldra tekna og myndar ekki skattstofn samkvæmt lögum um tekjuskatt.

33. gr.

Áhrif þegar veitts námsláns á rétt til námsaðstoðar.

Hafi umsækjandi um námsstyrk skv. 11. gr. þegar fengið námslán samkvæmt eldri lögum skal miða við að heildarsvigrúm til námsstyrks skv. 4. mgr. 11. gr. skerðist um fjóra og hálfan mánuð fyrir hverjar 30 ECTS-einingar sem hafa verið veittar í námslán samkvæmt eldri lögum.

Hafi umsækjandi um námslán skv. 12.–14. gr. þegar fengið námslán samkvæmt eldri lögum skal miða við að heildarsvigrúm til námslána skv. 1. mgr. 9. gr. skerðist í samræmi við þær einingar sem námsmaður hefur þegar nýtt til töku námslána.

Athugasemdir KÍ við 33. gr.:

1. KÍ gerir kröfu um að ef og þegar kemur til þess að nýtt fyrirkomulag námsaðstoðar komi í stað þess sem nú gildir þá verði megináhersla lögð á það að námsmenn geti stundað og lokið sínu námi samkvæmt þeim áætlunum sem þeir hafa lagt um það og að nýtt fyrirkomulag feli ekki í sér forsendubrest á námsáætlunum þeirra.

34. gr.

Undanþága frá tilteknum ákvæðum til að ljúka námsferli.

Leiði ákvæði laga þessara um aðstoðarhæfi náms, sbr. 2. gr., hámark námsaðstoðar, sbr. 9. gr., aldurshámark, sbr. 4. og 9. gr., eða hámarksfjárhæð námslána, sbr. 12. gr., til þess að einstaklingur, sem stundar lánshæft nám við gildistöku laga þessara, geti ekki lokið námsferli sem þegar var hafinn, skal honum veitt undanþága frá framangreindum reglum og farið með mál hans í samræmi við þær reglur sem giltu um framangreind atriði við veitingu námslána til hans fyrir gildistöku laga þessara og þar til viðkomandi námsferli er lokið. Þetta er þó háð því skilyrði að viðkomandi námsferli ljúki innan fimm ára frá gildistöku laga þessara. Setja má nánari fyrirmæli um framkvæmd þessa í úthlutunarreglur, m.a. mæla fyrir um að lánþegar upplýsi Lánasjóð íslenskra námsmanna um slíkar aðstæður.

Réttur samkvæmt þessari grein veitir aðeins rétt til námslána skv. 12.–19. gr. en ekki til námsstyrks skv. 11. gr.

35. gr.

Undanþága frá reglum 5.–7. gr. til að ljúka námsferli.

Einstaklingi sem átti rétt á námslánnum samkvæmt eldri lögum en uppfyllir ekki skilyrði 5.–7. gr. skal veitt undanþága frá þeim til að hann megi ljúka námsferli sem þegar var hafinn. Þetta er þó háð því skilyrði að viðkomandi námsferli ljúki innan fimm ára frá gildistöku laga þessara. Setja má nánari fyrirmæli um framkvæmd þessa í úthlutunarreglur, m.a. mæla fyrir um að lánþegar upplýsi Lánasjóð íslenskra námsmanna um slíkar aðstæður.

Réttur samkvæmt þessari grein veitir aðeins rétt til námslána skv. 12.–19. gr. en ekki til námsstyrks skv. 11. gr.

36. gr.

Lokun skuldabréfa.

Við gildistöku laga þessara skal loka opnum skuldabréfum vegna veitingar námslána samkvæmt eldri lögum, þó þannig að fyrst skal ljúka útgreiðslu námslána vegna skólaársins 2015–2016 á grundvelli þeirra úthlutunarreglna sem gilda fyrir það skólaár. Af því leiðir að 15. janúar 2017 skal þeim skuldabréfum sem enn voru opin vera endanlega lokað.

Endurgreiðslur námslána samkvæmt skuldabréfum sem lokað er skv. 1. mgr. hefjast tveimur árum eftir námslok. Um námslok og frestun námsloka fer að öðru leyti eftir 1. mgr. 17. gr.

Athugasemdir KÍ við 36. gr.:

1. Ætla má að framangreind tímamörk séu of knöpp.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Úthlutunarreglur fyrir skólaárið 2016–2017 sem birtar hafa verið í Stjórnartíðindum falla brott við gildistöku laga þessara. Setja skal nýjar úthlutunarreglur sem byggjast á ákvæðum laga þessara vegna þess skólaárs svo fljótt sem auðið er og gildir tímafrestur 2. mgr. 28. gr. laga þessara ekki um þær úthlutunarreglur.

Úthlutun námslána vegna skólaársins 2015–2016, þ.m.t. sumarannar 2016, fer eftir úthlutunarreglum skólaársins 2015–2016.

Litið skal á umsókn um námslán fyrir skólaárið 2016–2017, sem borist hefur Lánasióði íslenskra námsmanna fyrir gildistöku laga þessara, sem umsókn um námsaðstoð, þ.e. námsstyrk og námslán, samkvæmt lögum þessum nema umsækjandi tilkynni að hann hafi fallið frá umsókn sinni innan 30 daga frá gildistöku laganna.

Reikna skal nýja fjárhæð námsstyrks skv. 11. gr. laga þessara í fyrsta skipti miðað við þróun neysliverðsvisitölu á árinu 2016 og gildir ný fjárhæð fyrir skólaárið 2017–2018.

Athugasemdir KÍ við bráðabirgðaákvæði I.:

1. KÍ telur útilokað að líta skuli á umsókn um námslán fyrir skólaárið 2016–2017 sem umsókn um námsaðstoð samkvæmt lögum þessum þar sem öll þingleg umfjöllun er eftir um þetta frumvarp.

II.

Um endurgreiðslur námslána sem veitt voru í tíð eldri laga, þ.m.t. vegna skólaársins 2015–2016, sbr. 2. mgr. ákvæðis til bráðabirgða I, gilda ákvæði skuldabréfa þeirra og eftir atvikum ákvæði þeirra laga sem giltu um viðkomandi lán.

Með kveðju

F.h. Kennarasambands Íslands

Anna Rós Sigmundsdóttir